

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.
 Hat hóra 2 frt 50kr.
 Három hóra 1 frt 25kr.
 Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
 Egyes számok 12 krajával kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK

Negyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 7 kr
 kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr fizetendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 krajazár

A nyiltérben:

minden negyhasábos garmond sor díja 15 kr.
 Velünk összekötöttségben levő hirdető-irodák, elő-
 fizetünk, vagy a gyakori hirdetők tetemes díj
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adandók.

Megjelen: hetenként egyszer.

— vasárnap reggel. —

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba

(Takarék- és Hitelintézeti épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR

Községi képviselő választások.

A polgárok egyik legszebb alkotmányos joga a választási jog, legyen az akár az országgyűlési, akár a községi választásra irányuló. E jogot gyakorolni a polgároknak nemcsak joga, de kötelessége.

A választási jog gyakorlására nem sokára alkalmunk nyílik. Az 1886. XXII. t. cz. 41. §-a értelmében községi képviselőtestületünk választás alá eső tagjainak fele, kik a szabályszerű hatávet kitöltötték, kilép, nem különben kilépnek a háromévet kitöltött póttagok. Ezeknek helye a törvény értelmében haladéktalanul betöltendő. Mielőtt a választási urnához lépni, szükségesnek tartjuk egyik-másik körülményre polgártársainkat figyelmeztetni.

Minden utógondolat nélkül bizvást elmondhatjuk magunkról, hogy a legnagyobb passzióval szoktuk gyakorolni választói jogainkat s ha leszurtuk adónkat, meg is követeljük, úgy fel, mint lefelé, hogy bennünket a választási urnához bocsássanak. Mindamellett valljuk be őszintén, hogy talán a legnagyobb mértékben kortesnép vagyunk. Nem akarunk ugyan ezzel a választásoknak egyik sötétebb oldalára célozni, de szeretünk magunknak azzal hizelegni, hogy szavazatunkat mások is nyomatékkel bírónak ismerik és azt a maguk részére megnyerni ohajtják. És ez az egy hibánk megrontja a választások színezetét, meghamisítja annak eredményét oly embereknek biztosítván helyet a képviselőtestületben, kik nemcsak hogy a mi vérünkkel való vér nem, de vagy rosszakaratból, vagy tudatlanságból ellenünk, s a közjó ellen érvényesítendik a részükre adott megbízásunkat.

A választások tisztaságát hangoztattuk mindenkor.

TÁRCSA.

Garamvölgyi cukorgyár megnyitása.

Verőfényes őszi reggel volt, midőn Léván vasútra szállottunk, hogy a garamvölgyi cukorgyár megnyitó ünnepélyének tanuja legyünk. A levegő átható, s a Garamvölgy széles medencéjét körülölelő bars-honti hegység éles körvonalakban válik ki az ég kékjéből.

Régóta várunk e napra, mert hisz Magyarországon minden gyárképmény a magyar iparnak térhódítását jelenti, s előttünk, kik mezőgazdaságból élünk, hogy modern kifejezést használjunk, a lételemért való küzdelemben kiváló jelentőséggel bírnak azon gyártelepek, melyek a mezőgazda közönség termékeit a közforgalomnak feldolgozva szerzik meg.

A garamvölgyi cukorgyárról nem mondhatjuk, hogy hosszú vajudás szülte meg.

A lévai uradalom zseniális kormányzója, Leidenfrost László, kinek emlékezetét a kegyelet áhitata lengi körül a mai gazdasági válság mostoha viszonyai között, midőn a gabona értéke vesztett, s husunkkal Ausztrália konkurrál, s a szesztermelés rentabilitása csökkent, nemcsak az általa bérben birt lévai uradalom érdekeit tekintve, mert Leidenfrost László mindig nagy kaliberű ideákkal dolgozott, hanem hogy ez a kánaáni Garamvölgy, mely Esztergom és Hontvármegyékbe is beágyazik és a barsi terület zömét képezi, iparterepet nyerjen, — cukorgyár építését határozta el. A zseniális nemzetgazda, ki az általa

Városunk képviselőtestülete, mely az önkormányzati hatalmat gyakorolja, mindenkor olyan tagokból álljon, kik a város jól felfogott érdekeit teljes odaadással ápolják és oltalmazzák. Igaz ugyan, hogy törvény szerint a képviselő testületi tagoknak csak a felét választjuk. Am de ha ez a rész szívetlenséggel a mienk, mindent megnyertünk. A tapasztalás mutatta, hogy éppen ebbe a részbe férkőztek be véletlen vagy kicsinált hadi esel alapján a leghivatlanabb apostolok, kik önkormányzatunk menetének elébe már oly sok akadály gördítettek.

Nem célunk, de nem is lehet bármily irányzat mellett is állást foglalni. Mindenkét vezessen az ő belső meggyőződése. Adja szavazatát azokra, kiket a városi képviselőtestületi tagsággal járó kötelem betöltésére a legalkalmasabbaknak tart Sógorság, komaság, felekezeti vagy pártérdek legyen kizárva mindenhonnan s mindenkor. A mikor egy magasabb cél, egy egész város érdeke tűnik fel szemeink előtt, akkor a legnagyobb szégyen volna azt kicsinyes indokból elhagyni.

Valamint az ember anyagilag, úgy a város is legalább jogilag szerves test. A képviselő testület annak feje, mely intézi ügyeit, határoz annak fejlődése, jóléte felett. Legyen tehát a fej nemesebb, világosabban látó, s megfontolabb, hogy méltóan s a többi tagok javára tudja irányozni az egész szervezet működését.

A kit a képviselőtestületi tagságra jelölünk, arról ma már nem lehet, nem szabad azt néznünk, mily összeköttetésben áll velünk, hanem csupán azt, hogy képes lesz-e betölteni azt a hivatást, melyre jelöltük? Ily esetben még a méltányosság kérdését sem szabad felvetnünk, mert az igen megboszszulandja magát.

Tekintsünk el az exkluzív párt vagy felekezeti szellemről. Legyünk

kormányzott uradalom gazdaságát belterjességében mintaszerűvé tette, sohasem foglalkozott fantomokkal, az ő tervezései mindig reális alapon állottak és azért az eszme realizálása kérdés tárgyát nem is képezte. Schöller Pál lovag, hatvani Deutsch & Bennech H. szövetkeztek, hogy Leidenfrost László eszméje tetet öltösn, ők mondták ki, hogy a cukorgyárat egy éven belül felépítik. Küzdelemben került a gyártelep helyének megválasztása. Hont és Esztergomvármegyék a saját territoriumuk számára akartak a munka által kenyeretadó jövedelmi forrást megszerezni, de Leidenfrost László mindenekelőtt basi volt és ragaszkodott a barsi földhez. Így történt, hogy a gyárat először Lévától 7 klmnyire Alsó-Váradon, a vasúti állomás tözsomszédságában, majd Csatán a garamvölgyi vasút szétágazásánál, természetesen mindkét esetben a Garamfolyó mellett tervezték és csakis a helyi érdekeltek vérmes követelése riasztották el a megszállani és fészket építeni törekvő vállalatot.

Már-már aggályossá vált a kérdés, midőn Huberth Vilmosnak, a vállalat ügyvezetőnek azon mentő gondolata támadt, hogy hadd épüljön hát a gyár Oroszkán, három klmnyire Csatától a csata-lévai vasút sínpálya mellett.

Egy nap nem telt bele és Oroszka község határában biztosítva volt a földterület s mult év szeptember 25-én képes volt a vállalat a gyár alapkövét ünnepélyesen elhelyezni. Egy évig tartott szakadatlanul a

elfogulatlanok minden tekintetben. Hisz akkor, midőn választási jogainkat gyakorolni ohajtjuk, nem mint egy párt, egyes felekezet, vagy család tagjai, de mint Léva városának egyenlő polgárai lépünk az urna elé. Itt polgár ajándékozta meg polgártársát bizalmával, s mindazon sötét folt, mely a megbízottra ragad, a megbízóra száll vissza.

Az újonnan választandó képviselőtestületi tagokban hű tükrét iparkodjunk nyerni a városunkban lakó közszellemnek, lelkes előmozdítóit a minden téren való haladásnak s főképen igaz képviselőit a mi érdekeinknek.

Minden korteseszközt vessünk el magunktól. A lélek, a meggyőződés áruba bocsátása oly bűn, mely önmagában hordja büntetését.

Néhány szó az irvaolvasás tanításáról.

— Irta: VÁRADY DEZSŐ. —

A módszereket mind lefőzni szándékozott bizonyosan, a ki egyenesenolvasókönyvet adott az egyetlen betűt nem ismerő tanuló kezébe s hasonló könyvből pedig maga olvasott fel egy mondatot, melyet a tanulóknak utána kellett mondani a könyvbe nézve. Természetesen a tizedszéri elolvasás után sem tudta a mestert hünen utánozni, de végre is megtanulta a gyermek a sok hallás után könyv nélkül. Ezután megmagyarázta a gyermeknek, hogy melyik betűcsoport, melyik szót jelenti. Természetesen az ilyen eljárás a feltalálót megöszítette, megkopaszította, a tanulót pedig csendes butaságban ringatá. (Az embriológia tanúsága szerint ettől a pedagógustól öröklök a tanítók mind világvegezetig a korai öszülést és kopaszodást.)

És mind e rendszereknek fő hibájuk volt, hogy mindegyik szerint először olvastattak, s ha az olvasást két év alatt elsajátították, csak azután lehetett ismét 2 év alatt az írást megtanulni. (No akkor is voltak már lángeszű emberek, kik e kettős gyötrelmen rövid 3 év alatt keresztül estek.)

Most a gőz- és villám korszakában 4

nagy építkezés, mely nemcsak Magyarországnak, de talán a kontinensnek a legszebb cukorgyártelepet megszerezte.

Ez az állításunk pedig nem frázis, hanem könnyen igazolható valóság. Mert ha elgondoljuk, hogy a modern technika legújabb vívmányait, még pedig takarékoság céljából, az anyagnak és erőnek helyes értékesítése által hasznosítani akarták, akkor konstatálnunk kellett, hogy a gyárat még az üzlet szempontjából is a legelőnyösebben rendezték be, ha pedig megengedjük, hogy a sokszor milliómos tulajdonosok az építkezésnél egyéni ambíciójukat is megnyilatkoztatták, akkor beismerhetjük, hogy a magyar iparnak legújabb zsenije, míg a holnap jobbat nem teremt, a legsikerültebb alkotás.

A kilenczven katasztrális holdat meghaladó területen egy év alatt csodaszépen átalakulás történt.

Az egész területet behálózza a vasúti vágány, melynek 9 klmtrnyi ivetei lehetővé teszik, hogy minden szállítás vasúton történjék. A gyártelep előtt az igazgatósági épületek sorakoznak pavillonszerűleg, szimmetrikusan elhelyezve. Fölötte kies az igazgató háza, mely egy emeletes épület és ez év tavaszán létesített fölötte sikerült park közepén áll. Van a telepen gondoskodva vendéglőről, kórházról, kisdudóvórol, kaszinóról sőt még pénzügyöri laktanyáról is. A gyár vizét a Garam folyóból nyeri — s még a répa is az alatt mig tisztító fürdőt vesz, — a víz ereje által vándorol az aprítóba.

hónapra redukálódott az irás és olvasás tanítása. Igaz ugyan, hogy azt mondják az öregek, hogy: „mégis milyen utolérhetlen nagy férfiak származtak abból az időből.”

— Igaz, el kell ismernünk és méltányolnunk nagyságukat, de az is bizonyos, hogy abban az időben a sok tudatlan ember közül könnyebben is lehetett kiemelkedni, mint most a rémitő sok okos ember közül; hiszen abban a szentirási időben, mikor még az írástudók is elismert tehetségek és tekintélyek voltak, bizonyára egészen csodaembernek tartottak volna egy gyorsíró. Ma pedig éppen nem tartjuk csodának a gyorsírást, mint ahogy nem csodáljuk a gyalog ember mellett tova rohanó gyorsvonatot.

A mostani irva-olvasási módszer minden tanítónál lényegében ugyanaz, de némely tanító e módszer mellett tud használni olyan apró-cseprő fogásokat, első tekintetre mellékesnek látszó módszereket, melyeket együtt véve mégis figyelmünkre kell méltatnunk, s melyek felhasználásával határozottan jobb eredményt produkálhat s a mi fő — mentül rövidebb idő alatt, mint egy másik tanító. Mert ne feledjük soha, hogy vannak kicsinyesnek látszó dolgok, melyek pedig éppen nem megvetendők.

Most hirtelen eszembe jutott egy kis történet, melynek fül- és szemtanuja voltam; szabad legyen pár szóval leírnom:

Egy teherrel rakott szekeret láttam két nagy marha-ökörrel elakadva. Persze a szekér a kátyutól volt elakadva, az ökrök pedig a járomtól. A szekeres biztatására erőlködésük közben úgy ki-kinyujtogaták nyakukat szegény párak, hogy szinte zsiráfoknak nézte őket az ember; de minden erőlködésük haszontalannak bizonyult. Vletlenül-e vagy számításból arra jött egy talyigás ember, ki megszánva a szekeret (vagy az ökreit), alig néhány kiló sulyu gebe lovát az ökrök elébe fogta és pár perc alatt úgy ki volt rántva a szekér a kátyuból, mintha ott sem lett volna.

Mit gondol a szives olvasó, hogy a gebe rántotta ki a szekeret? Én azt mondom, hogy nem; a két ökör rántotta ki a gebe segítségével.

Ha a nagy gyáracsarnokba lépünk, önkénytelenül érezzük, hogy egy nagy alkotás küszöbére léptünk. A csarnok magos, világos mint egy kiállítási iparsarnok, vasszerkezete oly könnyű, hogy lebegni látszik, berendezése könnyen felfogható eleven alkotás.

Minden részében a csarnok praktikus fényűzést árul el. A padozat mozaikszerű keramik kockákkal burkolva, a fel és lejárók vaslépcsőzettel bírnak, s maga a belső berendezés és e komplikált gépezet olyan, mint egy szépen kipreparált, a laikus által is könnyen felfogható, anatómiai mű, melynek minden ága-bogát egyszerre látjuk is, rendeltetésével tisztában vagyunk. A nagy mechanizmus minden részletében eleven — hogy szinte hallani véljük az egész organizmusnak szive lüktetését. Így a répa nedve mindenütt testszinű edényekben kering, a vizet zöldrefestett csövek lüktetik tovább, a gőzöltető készülékek nagy tartályai sárgák s a belőlök fejlesztett gőz sárga csövekben fordul a melegítőbe vissza, hogy gőztartalmukat most már harmadszor s a gőzt előidézett köszenet negyedszer értékesítsék, a még nem használt szűz gőzt fehér, a gyilkos szénsavszürke vas erekben folytatja útját ezen eleven élő organizmus komplikált rendszerében.

Mert ma már nyereségre csak úgy dolgozhat a cukorgyár, ha a munkacérot, tehát a tüzelő anyagot és munkást előnyösen hasznosítja és a répanak cukortartalmát majdnem abszolút értékében kilugozza, kiszipolyozza. A pároltatók gőze már négyszeres

Ilyen gebe a mellékes módszer is, melyet a tanító a képezdében tanult fő módszer mellé alkalmazván, az írva olvasásnak szekerét a kifizetőt cél felé juttatni segíti.

Én az írvaolvasást mindig beszédterlemgyakorlatokkal szoktam kezdeni, s ennek folyamán megkérdem a gyermektől pl. hogy: hány kezű van Retkes? Mire való a kéz? Melyik a bal, melyik a jobb kezű? A jobb kezűnkkel írunk stb. stb. Körülbelül egy heti értelemgyakorlat után fogatok velük palavesszőt, megmagyarázván, hogy a nagy fatáblán is úgy, mint a palán csak a keskeny sorba írunk, a szélesbe nem. Nem mondom én, hogy alsó-felső segédvonal; az ilyenekkel nem teszem nehézkessé előadásomat. Azután a keskeny sorba írunk függő, jobbra- és balra dülő, vízszintes vonalakat. Különös súlyt fektetek arra, hogy a jobbra dülő vonalakat alulról fel és felülről lefelé egyenlő könnyűséggel és biztosan húzgják. Ezután áttérek az „i“ betű tanítására. A levegőbe való íratást csak úgy ki nem állhatom, mint a levegőbe való beszélést. Irjanak mindjárt a táblájokra (mert tapasztaltam, hogy a levegőbe tud írni mindegyik, ott soha el nem tévesztik.) Az írás mindig vezényszóra történik így: „i fel, rajta vissza le, alul megörbíteni, kereklen föl! pontot rá!“ Mikor megtanulták táblájukon, akkor kikeressük az abc-ből, sőt a fali olvasó tábláról is elolvassuk nébányszor mind az írott, mind a nyomtatott alakját. Még a nagy táblán is külön-külön leíratom mindegyikkel krétával. Mikor meg vagyok arról győződve, hogy már jól tudják írni, akkor csendes foglalkozásul adok mindenkinek egy ócska könyvből kitépott levelet meg egy kis darab czeruzát s megmondom nekik, hogy a hány „i“ betűt csak találunk mindkét oldalon, azt mind huzzák keresztül az írónal. Ilyen ceremóniákkal azután, mikor már mintegy vérévé vált az „i“ betű írása, olvasása, felismerése, csak azután fogok egy másik betű tanításához. Pl. mondjuk a rákövetkező betűt „r“-nek. Ezt hasonlóan a rákövetkezővel verem a fejükbe s mikor ezt is jól tudják, azután következik a két betű összefoglalása, mely a következő módon történik:

Vagy azt íratom velök először, hogy „ir“ vagy azt, hogy „ri“. Az „ir“ szó elolvasása sokkal könnyebb lévén, de az „i“-t úgy is előbb tanultuk, tehát előben is az „ir“ szót írjuk. Különben is hádd legyen az első szó is, melyet a növendék ír az „ir“-t. — Betűrendben is előbb jő az „ir“ s azután a „ri“. — (A váltó alá is előbb szokott az ember „ir“-ni s csak azután szokott „ri“-ni.)

(Folyt. köv.)

elhasználás után még mindig jó arra, hogy a kazánbáznak 65°-ra hevített vizet szolgáltatson, ez Rillieux Zsenialis találmánya, mely eddig az eredmény sikerét tekintve páratlanul áll. Ujítása főzőedényeknek parafa masszával történt kibélelése az elpároltatókon alkalmazott higany vacuum mérők a centrifugák, melyek alul üríthető szerkezettel bírnak. A munkások testi épsége érdekeinek megfelelő óvintézkedéseket mindenütt szigorú pedanterizmussal betartották. Nagy zsenialitással van hasznosítva a villanyosság; minden használhatóságában a villanyos csengetyűhöz simul a telefon vezeték és a villanyvilágítás. Összesen 24 izzólámpa és 760 izzólámpa van elosztva a telepen, sőt a villanyosság még technikai munkát is végez és itt nem a villanyos szivargyújtó készülékre gondolunk, mert ilyen is van, hanem arra a villanyos szerkezetre, mely fölöttégyesen van alkalmazva a kovácsműhelyben, hol az izzó tűz hevét temperálja. A gyár évenként 800,000—1,000,000 méterháza rúpát fog feldolgozni s ennél fogva az üzemtartama alatt 500 munkásnak szerez kenyeret és csak idő kérdése, hogy finomító berendezést is nyerjen.

A teremtest egy évig tartó munkájának f. hó 24-én volt a betetőzése. Ezen napon tartották meg az összes gépezeteknek főpróbáját.

Ezen gyármegnyitást a részvényesek ünnepélyessé kívánták tenni s az ünnepélyre a főispánt és a vármegye főbb tisztviselőit meghívták.

Ott voltak: garamveszelei K a z y János, cs. kir. kamarás főispán, D o m b a y Vilmos alispán, T e r p l á n M i a á l y kir. mérnök, O r d ó d y E n d r e főszolgabíró, L e i d e n f r o s t L á s z l ó, a lévai uradalom képviselőjében, H u b e r t h Vilmos, a részvénytársaság ügyésze és e sorok megírója.

Megyei közigazgatásunk.

Alispáni jelentés 1894. év első feléről.

Vármegyei közigazgatási állapota ugyanazt a képet mutatja csekély különbséggel, mint a múlt félévben. A tisztikarban időnként történt változásokról annak idején adtunk hírt. A nevezetesebb események kiemelkedő mozzanatát képezi a vármegye ápril 5-én tartott rendkívüli közgyűlése, melyen Kossuth Lajos szobrára 500 forintot szavaztak meg, s egyúttal a nagy halott arczképének a vármegyeház nagyterme számára leendő megfestését határozták el.

A népmozgalmi adataink a 7 éven aluli gyermekek halálozásáról megdöbbentő numerusokkal szólnak. Az összes halottak 27.1 százaléka egyéves kort sem ért el. Honpolgári kötelekből elbocsáttatott 1, honpolgári jogot nyert 1 egyén.

A belbiztonságnál az ügyforgalom a tisztikar létszámához képest felette nagy. Mindazonáltal a restancia, kivált a vidéki járásokban elég csekély. A törvényhatósági bizottság 4 új szabályrendeletet alkotott, 1 jóváhagyottat kihirdetett; 3 felterjesztést intézett a miniszterekhez. A pénztárak forgalma elég tekintélyes volt.

A községek beléletét szegénynek mondja a jelentés. A községek fejlődésének nagy akadályául szolgál azok kedvezőtlen anyagi helyzete. Dicséri Léva város aldozatkészességét, egyúttal felhozza a kis iparosok szomorú sorsát, melyen csak állami munkával lehetne segíteni.

A kisebb polgári peres ügyek ellátása hiányos, s csak a jegyzői székhelyeken kielégítő. A körjegyzők túl vannak terhelve, az adóügyek (talán még a szerződések, magánokiratok készítése is) nagyon igénybe veszik idejüket.

Községi adóvégrehajtók csak néhol alkalmaztatnak.

Költségvetésükkel 1891. évre 2, 1892. évre 7, és 1894. évre 107 község van hátralékban. Aranyos-Maróth, a székhely adós mind a három költségvetéssel. A legnagyobb pótdadót Solymos község fizeti és pedig 68.5 százalékat. A megyei átlagos pótdadó 35.1 százalék. Pótdadót nem fizet 12 község.

A közérkölség hanyatló, a mértékletesség nem terjed. A munkásviszonyok javultak; a cselédekben itt-ott hiány van. A megélhetési viszonyok csekély javulást mutatnak. Az ellátott szegények száma 539, kik közül 292 koldul.

Dolgozóink nincsenek. A csavargók szabadon kóborolnak.

Elemi csapás 1 volt és pedig Léva a tavaszi fagy, mely 92 hold területen okozott kárt.

Lelenczet 11-et helyeztek el. Tolonczás céljából letartóztatott 62, vidékről átvettét 169 egyén, illetőségi helyére elszállítatott 228.

A tüzrendészet fejlődésnek indult. 24 tüzeset fordult elő 20,782 frt kárral.

A közbiztonság elég jó. 19 betörés, 13 gyújtogatás, 1 gyilkosság fordult elő. Azonkívül találtatott 9 hulla. Véletlen haláleset 12 izben, öngyilkosság 4 izben történt. A folyó év első felében bejelentett kihágási esetek száma 1345.

Az egész gyártelepet az ünnepélyre felékesítették, az összes épületek zászlótengerben usztak. A nemzeti zászló özőnében a főbejáratnál ily felirattal találkoztunk: „Éljen a magyar ipar!“ Meg kell jegyeznünk, hogy az egész gyártelep minden felirata kizárólag magyar s a tévesen németül szerkesztett feliratokat mindenütt kiküszöbölték.

Mindez D r e y s c h o c k Sándor gyári igazgatónak a gyártelep zsenialis tervezőjének és építőjének érdeme, ki nem csak a gyárüzletében, de még családja körében is a magyar nyelvet kizárólagossá tette.

K a z y János főispán nagy érdeklődéssel vizsgálja meg a gyártelepet annak minden részletében és nem bír eltelleni a tapasztaltak dicséretével.

A társaság kalauza maga D r e y s c h o c k Sándor s a szellemes igazgató, ki nagy képzettségére, mint gondolkodás-módjára már ma is vér a mi vérükből és minden ízében modern ember, bebizonyította, hogy nem csak jó gyárépítő, de jó pedagógus is. Főispánunk lépten-nyomon kifejezi meglepetését, s midőn látja, mint térül vissza a cukorgyártás mellékterméke a gazda udvarára, a lelkükből beszélt, midőn a működő gépek zakatolása közben úgy nyilatkozott: „Erre volt nekünk magyar gazdáknak szükségünk, pénzre, takarmányra, trágyára és ez a gyár megszerzi nekünk mind a hármát.“

Pontban 12 órakor érkezett meg Schöller Pál lovag üdvözlő távirata, melynek szövege e következő: K a z y János főispán urnak Oroszka cukorgyár. St. Gallenstock szept. 23. 4 óra este. Fogadja lekötözött köszönetemet, az új gyárat kiünnepelt látogatásáért, végtelenül sajnálom, hogy a nagy távolság, mely engem elválaszt, akadályoz abban, hogy személyen fngad-

A közegészségügyi viszonyok javultak. A bábaügy rendezetlen. A járványok enyhe jelleggel léptek fel s folytak le. A lévai járás trachoma-mentes, a többi ferőzött. A köztisztaság a közművelődés fejlődésében bírja javulását. A nyilvános betegápolás következtében a betegápolási pótdadónak 20%-ról 30%-ra való emelését javasolja.

Fegyelmi ügy befejezést nem nyert.

A közforgalom élénk. A városokban, különösen Léva sikerrel folyik az utcák rendezése. A zsitvavölgyi vasút építése befejeztetett. A garamvölgyi kiépítése iránt bizalommal lehetünk, mert e vasút építési költségeinek 35 százaléka fedezve van.

Az ipar és kereskedelem terén haladás nem észlelhető, mert az ipar jó formán csak a helyi szükséglet ellátására szorítkozik. Az iparoktatás az iparostanonciskolákban jó eredményt mutat. A törvényhatósági telefon hálózat felállításra költségeinek fedezésére az intézkedés megtörtént.

A sorozóbizottság elé 3851 hadköteles állítatott, összeíratott 1759 újoncz.

A földmívelésügy széken virul. A szőlőmívelés azonban a fillokszera pusztítása következtében hanyatlásnak indult. Az állattenyésztés rendszertelenségben szenved; egyedül a lótenyésztés fejlődik. Az állategészségügy jó. A vágóhidak kifogástalanok. A vásárterek kellőleg felszereltek.

A faiskolák elhanyagolt állapotban vannak. Mezőrendőri viszonyaink a mezei rendőrségről szóló törvény életbe léptetését várják.

Az erdő kezelése szakszerű, lévén az jó részben kinstári. A délvidéki községek az erdőesítés terén dicséretre méltó buzgalmat mutatnak.

A mezőgazdasági haladás azonban a nyomott gabonárák mellett nem képzelhető. A népoktatás fejlődésnek indult. Nagy baj sok helyen az iskola szűk volta, mely miatt sok tanköteles oktatásban nem részesülhet.

Régészeti szempontból az őskori ember nevezetes telephelyét tárták fel Verebély mellett a zsitvavölgyi vasút munkásai. A régészeti gyűjtemény Dillesz Sándor és neje ajándékából mintegy ezer darabbal szaporodott.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának ülése.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 27-én tartotta rendes évnegyedes közgyűlést, a főispán elnökle alatt. Az elnök főispán a törvényhatósági bizottság tagjait üdvözlővén a közgyűlést megnyitja.

A vármegye házi pénztárának 1895. évi költségvetése tárgyalatván, — az előirt 71050 frtra 71132 frt 26 kr előirányozva lett, — a 82 frt 26 kr, hiány az esetleges megtakarításokból lesz fedezendő. A tisztviselői nyugdíj pótdadó 1895. évre 1/2%-ban. — A betegápolási pótdadó 3%-ban lett megállapítva. — A katonai beszállásos pótdadó néve az lett határozva, — hogy a míg a betegápolási alapnak a most kivetett 3%-ra szüksége lesz, — addig a katonabeszállásos pótdadó nem fog kivetetni.

hassam. Bizom, hogy az új vállalat Barsvármegyének, melyhez én oly közel állok, előnyére lesz. Ezen vármegye jólétére mondok eljent és azon kitűnő férfiakra, kik annak élén állanak; Schöller.

A szemlét követett dúslakomán, melyen D r e y s c h o c k Sándor igazgatót a vendéglátásban lekötözött szívélyességgel, az igazgató ur kedves hitvese páratlan előzenyességével váltotta fel, a főispán habzó poharát először Schöller Pál lovagra emelte, ki Barsvármegye közigazdasági jólétének oly fölötté gazdag forrást nyitott s e következő táviratot intézte hozzá:

Schöller Pál lovag

St. Gallenstock.

Ssives üdvözlétet köszönöm. Örömmel üdvözlöm én is ma ünnepélyesen felavatott gyártelepen és kívánom, hogy nagy vállalata válják Önnek és a gazdaközönségnek hasznára, vármegyénknek és hazánkunk dicsőségére.

K a z y János főispán.

Ugyancsak a főispán élteti D r e y s c h o c k Sándor igazgatót annak nemes szellemü nejt és családját. D o m b a y Vilmos alispán pedig lelkesedéssel dicséri az igazgatónak hazafias érzületét.

A társaság még soká vigadott együtt, míg a Csataról érkező vonat nem ragadott tova, s mi még Zeliz táján is gyönyörködünk tapasztalatainkban s még onnan is néztük, mint gyulladt ki a villanyos lángok özőne — s mint aranyozza be nappali fényvel azt a szép telepet nagy csarnokai- val, kies pavillonjaival, sötét füstfelleggel ontó magas kéményeivel.

—y.

Dr. Brach Ferenc vármegyei tisztifőorvos elhunytá következtében, a főorvosi teendőket dr. Bankó Lajos kir. tanácsos, megyei főorvos lett megbízva, mert a második főorvosi állást a törvényhatósági bizottság betölteni nem kívánja, — es ezért 400 frt uti átalányt szavazott meg, — mely összeg az évi költségvetésbe felveendő lesz. — A vármegye háza a főorvos részére egy hivatalos helyiséget ad, és a főorvos mellé egy írnököt rendel.

Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszternek állásától történt felmentését sajnálattal veszi tudomásul.

Eötvös Loránt báró vallás és közoktatásügyi és Festetich Andor gróf földmívelésügyi miniszterekhez kineveztetésük alkalmából indított feliratot intéz.

Tárgyalatott Detrich Péter és érdektársainak kérvénye, melyben a nagybányaprivígyei vasutra megszavazott 50,000 fítot 100,000 frtra felemeltetni kéri.

Ezen kérvényre az állandó választmánnak az volt a javaslata, hogy a már előbből megszavazott 50,000 frthoz még 25,000 frt megszavaztassék. — Ezen javaslat ellen elsőnek Mácsay Lukács szoltat fel, a ki ámbár minden vasutépítésnek barátja, mindazáltal ez alkalommal az állandó választmány javaslata ellen foglal állást, mert mindazon pénzek, melyek rendelkezésre állottak, már kivannak merítve, az érdeklőség oly lényegtelen, hogy erre reflektálni nem lehet, — tulmentünk a kötelezettségen, — de az oszlányi legkevesebbé járultak saját vasutjuk költségeihez, és a közmunkaadó a törvény által megengedett százalékot meghaladja. — Nem szavazza meg a 25000 frtot.

Máriassy István, ha megvolna győződve, hogy az utalpok az újabb adományokat megbírnák — nem szólalna fel, — de a míg a számadásokat nem látjuk, bekötött szemmel megyünk, nem találja felemelendőnek a már megszavazott 50,000 frtot és csatlakozik Mácsay Lukácshoz. — Az oszlányi járás soha sem volt képes utjait saját erejéből fenntartani, utjait mindig a lévai és azon járáskok tartották fön, a melyek azt jobban bírták, felszólalását a szükség parancsolja, a garami járásnak nincs vasutja, míg az oszlányi járásnak van közlekedése, azért míg a garami járás ügye lebonyolítva nincs, addig tovább nem kíván menni. — Még nem látta számadatokban feltüntetve, hogy az érdekeltek mennyivel járultak ezen vasutépítéséhez, a lévai vasutépítéséhez Léva város 25000 frttal, az uradalom 25000 frttal, és a lévai járási utalap 50,000 frttal járult. A garami járás megélhetése függ a vasutól. Hogy az utalap nem elégséges az utak fenntartására, az kitűnik abból is, hogy az utalap javára szállítási százalék fog kivetetni, sem az 50,000 frtot, sem a 25,000 frtot meg nem szavazza.

Zongor János a 25,000 frt megszavazásához hozzá járul. Kosztolányi Aurél kiemeli, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága a vasutakra eddig 750,000 frtot szavazott meg, és ő ezt nem sajnálja. Csodálkozik, hogy ezen skrupulusok akkor nem lettek felhozva, de most midőn egy szegény járás részére 25,000 frt megszavazása van szóban, míg a garami járás érdeklőségének a 300,000 frt megszavazásánál sem említett fel, ne hozzunk fel oly argumentumokat, melyek egyik vagy másik vonal kiépítését dubiózussá teszik. — A 25,000 frt megszavazásával az utalap zavarba nem fog jönni. Ajánlja az állandó választmány javaslatát.

Végre a beadott kérethez képest a főispán a névszerinti szavazást elrendelte, melynek eredménye az lett, hogy az állandó választmány javaslata mellett 40 és ellene 12 szavazat adatott be. Így elfogadták az állandó választmány azon javaslatát, hogy a már előbből megszavazott 50000 frthoz még 25000 frt adatott. — Ezen határozat ellen Mácsay Lukács felebeztet jelentett be.

Még néhány kevésbé érdekes tárgy letárgyalása után a közgyűlést a főispán bezárta. — r. t.

Budapest, 1894. szept. 28.

— A Déli Vasut államosítása. — A fővárosi tisztviselők fizetés-emlése. — A hipuotizáló kulfuró. — A demografusok bosszankodása. — Uj igazságügyi palota. — Szocialisták pöre. — Ujtás a közuti kocsi-kon. — A főrendek ülései. —

Beszélik, hogy hazánk Dunántuli részében fekvő, u. n. Déli Vasutat a magyar állam megveszi. Mindenesetre nagyon üdvös dolog lenne ez; mert az mégis furcsa, hogy magyar földön egy idegen társulat vasutja vonuljon végig. Lukács Béla kereskedelmi miniszter erélyessége keresztül viszi, hogy nemsokára magunkénak nevezhetjük a Dunántuli összes vonalakat s ezentul nem fizetünk azokon a zónához képest háromszoros árakat.

Fővárosunk is követte az államot; fel-emelte összes tisztviselői fizetését. A főváros azonban jobban honorálja alkalmazottjait, mint az állam. Van is öröm a tisztviselők között, hogy teljesült rég óhajtott reményük. A közigazgatási tisztviselőkön kívül a tanárok és tanítók fizetését is szabályozták. Így van ez jól; a tisztviselőnek olyan fizetést kell adni, hogy abból tisztességesen megélhessen; munkája közben ne kelljen a fizetés gyarlóságá miatt éhezni családjára gondolnia.

Hallották-e önök, mit mivel egy verseczi német? A más világra küldött egy fiatal leányt. A tisztelt ur — a ki különben kufuró — üres óráiban hipnotizálással is foglalkozott. Két év óta többször hipnotizált egy előkelő házból való fiatal nőt. A multkor azonban rosszul sült el a tudománya: a leány hipnotizálás közben meghalt. Természetesen nagy lett az ijedség; legjobban maga a kufuró német ijedt meg. Mi lesz már most ő vele? Hátha becukják! Legalább ez a véleménye több okos embernek. Nem is nevezik azóta a hipnotizáló műkedvelő urat nevén, hanem csak kufurónak. Én meg azt mondom: „ne sutor ultra crepidam;“ azaz: kufuró ur, maradjon ön csak a kufurás mellett, t. i. azután, ha ép bírral megmenekül.

Minden rózsának meg vannak a maga tövisei. A demografiai kongresszus tagjai a sok kellemes emlék között néhány tivist is kaptak utralaló gyanánt. Az iparszarnokban tisztelők rendezett estély után a nagy tolongásban pár s ázan nem tudták a ruhátárbán hagyott kabátjukat visszakapni s így kellett hazamenniök. Ezek az urak most kartérítést követelnek a fővárostól, de a polgármester elutasította őket; a károsultakat úgyvéd által hajtják be követelésükre. Ugy látszik a tettesek jól tudták, hol lehet felöltöve legkönnyebben szert tenni.

Minden fővárosi ember tudja, hogy az ország két legfőbb bírósága, a kuria s az itélőtábla milyen ódon, szűk épületekben van elhelyezve. Itt a bírának külön helyiségeik nincsenek, hanem otthon kell végezniök hivatalos dolgaikat, a bírósági épületben csupán az üléseket tartják. Az igazságügyi miniszter tehát új igazságügyi palotát épített, mely egyike lesz fővárosunk legimpozánsabb épületeinek. Ide helyezik aztán a kuriát, az itélőtáblát, a koronaügyészséget s a főügyészséget. A palota az új országház közelében épül.

A hazai szocialisták 2 vezére e héten pörben állott egymással. Gion János, a ki a főváros területéről örök időkre kitiltatott, saját lapjában azzal vádolta Prockl Jánost, hogy munkáspénzeket sikkasztott s hogy összejárszik a rendőrséggel. Giont a tárgyalásra több ezer munkás várta a nyugati pályaudvarnál. Kirukkolt a rendőrség is, mert zavargásoktól tartott. Gion azonban nem jelent meg, a sajtópör tárgyaláson sem volt. Így is vétkesnek mondották ragalmazásban s három havi fogházat és 50 frt pénzbírságot szabtak rá.

Nem ugrunk ám fel ezután a villamos és lóvasúti kocsiakra akármikor, különösen akkor nem, a mikor úgy is sokan vannak rajta. A főkapitányság ugyanis elrendelte, hogy a kocsi feljárói rekeszajtókkal látassanak el, s mihelyt a kocsi megteit, a feljárt be kell zárni. Helyes intézkedés! Legalább nem nyomjuk össze egymást; ha kevesebben vagyunk a kocsi, szabadabban mozoghatunk s hamarabb észrevesszük, ha idegen kéz kotorász a zsebünkben.

A főrendiház bizottságai megkezdették az egyházipolitikai törvényjavaslatok tárgyalását s már részben el is fogadták azokat. Vitatkozás nem igen volt; Kár is volna az időt; elmondottak már úgy is mindent a képviselőháznak. Nincs kétség az iránt, hogy a törvényjavaslatok a nyílt ülésben is elfogadtatnak. E szerint a klerikális tábor azon eszméje, hogy a kérdéses javaslatoknak törvényerőre emelkedését megakadályozza, meghiusultnak tekinthető.

Fővárosi levelező.

Különfelek.

Tornaverseny Pozsonyban. A f. hó 25-ik napján tartott pozsonyi kerületi tornaversenyen résztvett a lévai állami tanítóképző 28 növendéke Kriek Jenő tanár vezetése alatt. Az intézet a katonai rendgyakorlatok szabatos kiviteléért első helyen kapott díszoklevelet; Kriek Jenő tanár elismerő oklevélben részesült. Azonkívül Ettenberger Sándor és Hurta István intézeti növendékeket ezüst éremmel tüntették ki. Nem mulasztadjuk el e helyen köszönetet mondani a pozsonyi evang. lyceum tanári testületének, Pozsony város előjáróságának, és azon vendégszerető uri családoknak, melyek növendékeinket igazi magyaros vendégszeretettel látták el a verseny folyamán.

Áthelyezés. Kraft Károly újbányai kir. járásbíró hasonló minőségben a zsolnai kir. járásbíróvá helyeztetett át. Az újbányaiak méltán sajnálják a pártatlan és derék bíró távozását, ki az egész környéken általános tisztelgetnek örvendett. Új állását a napokban foglalta el.

Új főorvos. Dr. Karafiáth Márius, a lévai közkórház kitűnő vezető orvosa és társadalmunk közkedveltségű tagja, a főispán által tíz évi odaadó szolgálata elismerésül, mint értesülünk, tb. megyei főorvossá nevezetett ki.

A lévai „Kath. Kör“ f. hó 23-án megalakult. Először is üdvözölte a hercegprímást, mint a kör első alapító tagját. A primás igen szép táviratban köszönte meg a figyelmet. Megválasztott a tisztikar és pedig elnök Lakner László, igazgató Rác János, aligazgató Pély István, titkár Turpinszky József, ügyész Levatic Gusztáv, pénztárnok ifj. Nyúli József, gondnokok Kittenberger Imre és Stugel József, könyvtárnok Becsey József, számvizsgáló bizott-

ság Richter Ferencz, Márkly János, Supala Lajos. Választmány: Kroll Rudolf, Tonhaizer Mihály, Borecsányi Győző, dr. Tóth György, Báthy László, Tokody Imre, Merkader Alajos, Kabina József, Bíró Antal, Jaross Ferencz, Takács István, Knapik Miklós. A kör kimondta, hogy „Merkader“ féle háznak Gyürky-utczára néző részét megveszi a kör részére és legközelebb oda bevonul.

Eljegyzés. Máriássy Etelka kisasszonyt, Máriássy István városunk polgármesterének kedves leányát a mult napokban jegyezte el Zaskali Boczkó János.

A lévai kegyesrendi főgimn. önképző-köre Kroll Rudolf vezető tanár elnöke alatt f. hó 22-én d. u. tartotta alakuló gyűlést, melyen egyuttal megejtette a tisztválasztásokat: Alelnök: Olgyay Endre VIII. o. t.; titkár: Balla Zsigmond, VIII. o. t.; főjegyző: Weisz Zsigmond VII. o. t.; pénztáros: Belesák Béla VIII. o. t.; ellenőr: Boleman Ede VII. o. t.; aljegyzők: Pigler István és Molnár Lajos VI. o. t.; gondnok: Mertl Lajos VIII. o. t.

Gyilkos paraszt. G u n y i e s Balázs garam-lóki földműves, ki az illavai fegyház vendégszerető falainak egyfolytában több évig volt önkénytelen lakója, s kit a fegyházból csak a napokban bocsátottak szabadon, ismét vakmerő rablógyilkosságot követett el megyénk északi részén fekvő Berencsfalu községben Eckstein nevű korcsmároson. A műkedvelő rablógyilkos kiszabadulása után valószínűleg szegényletében, ha ugyan még maradt valami szegényérzete, nem mert szülőfalujába térni, hanem a mint bucsut vett az illavai kapufélfútt Selmezbánya felé vette utját. Utközben betért Berencsfaluba, a korcsmába s itt valahogy észrevette, hogy a korcsmárosnak nagy pénzösszeg van a szekrényében. Erre megfájdult a foga s eltökélte magában, hogy ha kell, gyilkossággal is elrabolja. Selmezbányán e célra éles konyhakést, feszítővasakat és egy revolvert vásárolt az Illaváról magával hozott pénzből. F. hó 22-én, szombaton éjjel elment Berencsfalura, feszítővassal kifeszítette a korcsma ablakát s behatolt az ivószobába. A zajra Ekstein és neje felébredtek, a korcsmáros kilépett a hálószobából, mire Gunyics négyeszer rálőtt. Ekstein egyik lövés homlokán találta, mind a mellett még volt annyi ereje, hogy a rablót földre teperte, a ki azonban dulakodás közben késsel öt súlyos sebet ejtett rajta. A korcsmáros mindamelllett még eszméletlen volt s mindaddig nem érezte el, míg a szomszédok elő nem siettek meg, nem kötözték a rablót. Eksteinét beszállították a selmezi kórházba, hol azonban pár órai kínlás után meghalt. A rablógyilkost Selmezbányára vitték a kir. járásbírósg fogházába, hol mindent bevalót. De Gunyicsot már a földi igazságszolgáltatás karja aligha fogja sújtani, mert dulakodás közben maga is súlyosan megsebesült és sebeit halálának mondják.

Az alsófoku kereskedelmi iskola igazgatósága arról értesít, hogy október 1-től 14-éig bezárólag csupán október 4. 8. és 11. napjain fognak előadások tartatni, egyéb napokon, tekintettel az izraeliták újévi ünnepeire előadások nem lesznek.

Váltók felülbélyegzése. Sokan fogják örömmel tudomásul venni a pénzügyminiszteriumnak legutóbb kiadott körrendeletét, a melyben megengedi, hogy egy a kincstári, valamint magán váltó úrlapokon a nem elégséges bélyegilleték bélyegjegyek felragasztása által pótolhassék. Tehát ezentul az oly váltó után, mely az I-ső fokozatnak megfelelő bélyeggel van ellátva, telekkönyvi bekebelezésénél való felhasználás alkalmával a II-ik fokozatnak megfelelő bélyeg ezentul nem készpénzben, hanem az adóhivatal által felülbélyegzendő bélyegjegyekkel pótolandó, ahol pedig adóhivatal nincs, az ily bélyegyek felülbélyegzésére a kir. járásbírósgok is fel vannak hatalmazva.

A jubileumi borkiállítás. — Az 1896-iki jubiláris borkiállítás egyik érdekes része lesz a nagy borkiállítási és borkostoló csarnok, mely 1000 négyszögöl alapterülettel épül. — A kiállításon eltérőleg az eddigi szokástól, az összes bortermelő és borkereskedők borai egy fényesen berendezett kostoló csarnokban fognak a közönségnek kiszolgáltatni. — A csarnokban képviselve lesz Magyarország összes borvidéke s a régi jó idők fenmaradt borai mellett az új ültetések termése meg fogja győzni arról a hazai és külföldi közönséget, hogy a magyar bortermelés fellendülőben van. — A nagy csarnok szép kivitelű rajzát hozza a „Borászati Lapok“ legutóbbi száma Baross Károly kiállítási csoport biztos ismertetésével. Bortermelőink és kereskedőink nagyban készülnek a részvételre és előre várható, hogy a borkostoló csarnok az 1896-iki kiállítás egyik leglátogatottabb helye lesz.

Élve eltemetett ezerek. Megrendítők az a nyilatkozott, melyet D' Arson az akadémián tett Párisban. Azt mondta, hogy a villámütés soha sem öl s ha a villámütötteket eltemették, akkor élve temették el őket. D' Arson már régen tanulmányozza ezt az ügyet és legutóbb a saint-denis-i villáműveknél fényesen bebizonyult az állítása. Egy munkás, a ki a táviró vezeték sodronyával foglalkozott, megfogta a villámvezeték fősodonyát. Erre a villámáram megindult és a 4500 volt feszerejű

villam végigrohant az ember testén. A munkást alig bírták levenni a vezetékéről az iszonya áramból. D' Arson úgy bánt vele, mint a vízbefultakkal; lefektette hanyat és mozgatta a karját, majd következett a nyelv ritmikus huzogatása. És ez az ember felébredt s néhány jelentéktelen egészen kívül nem lett semmi baja. D' Arson még több ilyen kísérletet tett állatokkal s mind sikerült. Ekkor nyilatkozott aztán az akadémián. Amilyen szerencsés ez a felfedezés a jövőre, éppen olyan borzasztó a multa nézve.

A rabok kosztja. Az igazságügyminiszteriumban — mint értesülünk — a rabélemezés javítására vonatkozó tervezet elkészült. A tervezet szerint a rabok a jövő évtől kezdve reggelire szalonát vagy turót kapnak, ezen kívül vacsorájuk is lesz a letartóztatottaknak. Eddig a törvényszéki orvos csak kivételes esetekben engedélyezhetett bort vagy sört a letartóztatottaknak, az igazságügyminiszter ezt az engedélyt szintén ki fogja terjeszteni. A javaslatot az igazságügyi orvosi tanács dolgozta ki, a reform költségekre körülbelül 80,000 frt már a jövő évi költségvetésben fel lesz véve. Bizony jó lesz gondoskodni, hogy az akasztófára valóknak minél nagyobb kényelem biztosítsák.

Zsidó ujonczok bevonulási napját a közös hadügyminiszter tekintettel az izraeliták új esztendejére október hó 1-ről október 3-ára tette át, vagyis ekkor kell beukcolni, minden fegyvernemhez tartozó zsidó vallási ujoncznak.

A honvédségi ellenőrzési szemle, Léván október hó 7-én lesz.

Vásár. — Léván a f. évi szeptember hó 24-én tartott baromvásárra felhajtott szarvasmarha 675 drb; ló: 860 drb; birka: 3681 drb; sertés: 95 drb; kecske: 23 drb; szamar: 8 drb; összesen: 5342 drb. — Ezekből eladatott szarvasmarha 181 drb; ló: 131 drb; birka: 1698 drb; sertés 41 drb; kecske: 4 drb; szamar 2 drb; összesen: 2057 drb.

A városok levegője. Raily angol tudós érdekes tanulmányokat tett a városok levegőjére vonatkozólag. A nagy városok levegőjének tisztaságát a fűtőanyagok égése rongja el. Alapul a kénköves gázt véve, kitűnt, hogy a falu és a kis város levegője sokkal kevesebb tartalommal bír; 10 millió levegő részre csak egy résznyi esik, míg a nagy városban 10 rész. De a téli és nyári hónapok közt is nagy a különbség. Nyáron, mikor a közfénycsillagok nagyon csökken, az arány felényire száll alá. A poros ülepedésnek nagyvárosban a következő vegyi tartalma van: 30 százalék szén, 12-3 százalék szénhidrát, 4 száz. kénkövesav, 1-4 száz. sósav, 1-4 száz. ammoniak, 2-6 száz. vas és 31-2 száz. ásvány tartalom.

A szőke vagy a barna-e jobb? — régóta vitás kérdés, nemcsak az asszonyokra, hanem a szivarokra vonatkozólag is. A nők tekintetében örökre eldöntetlen marad a vita, a szivarok dolgában sem könnyű ugyan határozni, de egy általános előítéletet megdönteni már lehet. Tény, hogy a dohányzóknak legnagyobb része a gyöngébb fajokat szereti s azt hiszi, hogy azokban a szivarokban talál ilyenekre, a melyek szőkék, azaz világos színűek, míg a barnákat mind erőseknek tartja. Pedig ez, szakértők véleménye szerint, tévedés; a borítéklel nem befolyásolhatja a szivar minőségét, mert az csak egy tizenhatodrésze az egésznek. Egyedül a beltartalomtól függ, milyen a szivar; e szerint a szőke is lehet erős, a barna is lehet gyöngé. Ugy vagyunk hát a szivarokkal is, mint az asszonyokkal, akkor tudjuk csak meg, hogy megfelelnek-e valóban ízlésünknek, a mikor már késő.

APRÓSÁGOK.

A napokban a következő érdekes verset kaptuk. A holdvilág méla fényénél irt zengeményt, adjuk, a mint kaptuk s a mint itt követezik.

Emléklül B. E.-hez.
Tavasszal menj ki a szabadba
hol friss patak süttog szaladva,
Kergetvén az est szellejét;
mely a virágok illatával
s a csalogányok dallával
fut a mezőben szerteszét,
még mosolyogva néz le rája
a csillagok s a hold sugára
S ha a patakzajjal, madarak dallával,
Virággallattal, csillagok s a hold sugárral
Ifju lelked leányka megtellik,
Eredj hazra s aludjál reggelig
s a mit ekkor álmodol jót, szépet
adja meg mindezt a jövendő néked.

A volt B. Gyarmati
csokortulajdonos.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL. *)

A lévai képviselő testület által a választók névjegyzékének összeállítására kiküldött választmány becses figyelmébe ajánlom az 1886. XXII. törvényzcikk 39. §. eme, kötelességüket megszabó sorokat „... legközelebb szeptember hó végéig állítja össze a legközelebb lefolyt két évi adóajástromokból és más a d a t o k b o l —“ t. i. a választók névjegyzékét. Részemről egyéb adatul nem szolgálhat, mintha közvetlen előjáróm 2 izben is hivatalból bejelent az illetékes helyen. Ennek és az 1886. XXII. t. cz. 39. §. és főleg a 40. §. utolsó bekezdése daczára, mely a rendezett tanácsú városokról intézkedik és végre az ezen

*) E rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget — a Szerk.

pontban hivatolt 1874. XXXIII. t. cz. 9. §-nak (Lásd Dárday S. közigazgatási törvénytar I. rész 576. és 313 lap) alólírottat már másodizben hagytak ki a választók névjegyzékéből s így erős meggyőződés, hogy szándékosan. Nem tudom nem reverendám, melyet örömmel és büszkén hordok, képezi valaki szemében a vörös posztót; tudatlanságról csak nem vádolhatok egy rendezett tanácsú város képviselő testülete által kiküldött választmány!

Ha kötelességeket vállalunk el, azt hiszem, hogy az azzal járó jogok méltán megilletnek, még a legsötétebb Afrikában is.

Felszólalásomat bátran merem a jogtisztelő közönség bírálata alá bocsátani.

Léván, 1894. szept. 28.

Kroll Rudolf,
piarista, okleveles rendes tanár.

Irodalom és művészet.

A Divat Salon, ez elsőrangú, díszes és tartalmas női divatlap, mely immár a legszelebb körben ismeretes és kedvelt, f. é. október hó elsején kezd meg VIII. évfolyamát. Az új évfolyam első száma egyike a legsikerültebbeknek. A pompás dívatképek, kitűnő dívatvázolásokon kívül — melyek tudvalevőleg **Fanghné Gyujtó Izabella** uró szakszerű vezetése alatt a legperfectebb utmutatói a női toilette és kézimunka kérdéseinek — egy olyan szépirodalmi mellékletet ad, mely bármely különálló hetilapot pótolni képes. Elég szerkesztőjének **Szabóné Nógall Jankának** nevét említenünk s mindenki megnyugszik abban, hogy e lap közleményei gonddal, ízléssel vannak összeválogatva és elsőrangú írók tollából kerültek ki. Rendkívül érdekesnek ígérkezik az új regény is, mely ez első számban veszi kezdetét.

Hét év óta küzd a Divat Salon, hogy az idegen nyelvű dívatlapokat kiszorítsa. A külföldi lapok kedveltek voltak, mert olcsók. Tehát a Divat Salon arra kellett törekednie e hazafias küzdelemben, hogy amazoknál jobbat és olcsóbbat adjon s így, e szembevetés haszon leple alatt, lopja be az elegáns nők szalonjába a magyar irodalmat. E végből lett e derék, szép lap, daczára annak, hogy a legdíszesebb, legartalmasabb, a legolcsóbb, ugy a hazai, mint a külföldi vállalatok között. A közönség hamar felkarolta e becses vállalatot, a Divat Salon valóságos diadal-utat tett mindenütt, hol szépért, jóért lelkesülő nőkre akadt. Ma már alig van művelt ház, hol nem ismernek, ne szeretnek. A közönség nagymérvű pártolásának eredménye immár, hogy e kedvelt divatlap kedvezményesen a hálálja meg közönségének szeretetét. A nyolczadik évtől járó Divat Salon, díszes közönségéhez máltán megismisodva, meggazdagodva lép hívei elé. Új évfolyamában ugyanis, mint az előzetes jelentésből olvassuk, havonként igen érdekes és értékes meglepetésekkel szolgál olvasóinak. Ilyen egy kitűnő „Uj gyermekdivat“ című gyermekdivatlap, színes dívatképekkel és értékes ifjúsági olvasmányokkal, nem különben egy pompás színnyomatú műlap. Ugy a gyermekdivattal és a gyermek testi, szellemi nevelésével foglalkozó újság, valamint a színes műlap ingyen mellékletül képezi e kitűnő, pártatlanul díszes és tartalmas dívatlapnak, melyet öszinte jóakarattal ajánlunk olvasóink figyelmébe. Mutatványszámokat mindenkinek ingyen küld a kiadóhivatal Budapestben. Gizella-tér (Haas-palota), a hová az előfizetési megrendelések is intézendők. Előfizetési ára 1/4 évre 1 frt 50 kr 1/2 évre 3 frt, egész évre 6 frt. Előfizetéseket elfogad Nyitrai és Társa könyvkereskedése Léván.

Uj vasúti menetrend*)

	érvényes szept. 1-től.			
Léva	ind.	5:45	9:40	4:50
Csata	érk.	6:47	11:13	6:30
„ indul	Ipolyság felé	6:53	10:09	4:37
	Esztergom felé	7:07	11:18	6:50
Ipolyság	érk.	8:40	11:51	6:12
B. Gyarmat	„	9:58	1:09	7:26
				gy: v. sz. v
Esztergom	„	8:00	12:12	7:49
„	ind.	8:16	12:37	8:01
Budapest	érk. sz. von.	10:55		
„	„ gy. von.	1:55	9:25	10:25
Bécs	érk. gyors von.	1:00		
„	szem. von.	5:50		
				sz. v. gy. v. sz. v. gy. v
Budapest	ind.	6:00	7:30	9:20
„	„		8:00	2:10
Bécs	„	11:00		9:15
„	„			
Esztergom	„	5:45	9:05	3:35
Csata	érk.	6:41	10:01	4:31
Ipolyság	„	8:40	11:51	6:12
B. Gyarmat	„	9:58	1:09	7:26
Léva	„	8:29	11:47	6:14

*) A vastagabb betűvel jelzett szám az esti 6 órától reggeli 5:59 perczig tartó időszakot jelenti.

HENNEBERG G. (cs kir. udvariszállító) selyemgyára Zürichben, a privátmegrendelők lakására közvetlenül szállít: **fekete, fehér és színes selyemszöveteket**, méterenként **45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen**, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző színe árnyalatban), Minták postafordulóval küldetnek Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: Kónya József városkapitány.
Buza: m.-mázánként 5 frt 50 kr, 5 frt. 70 Két szeres 4 frt 60 kr. 4 frt 80 kr. — Roza 4 frt. 80 kr. 5 frt — kr. Arpa 6 frt 50 kr. 6 frt 80 kr. — Kukoricza 6 frt 20 kr 6 frt 80 kr. Bab 6 frt 20 kr. 6 frt 50 kr. Zab 5 frt 50 kr 5 frt 80 kr. Lencse 7 frt — kr. 7 frt 20 kr Köles 4 frt 50 kr. 4 frt 80 kr,

MAGYARORSZÁG.

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **HOLLÓ LAJOS dr.**, orsz. képviselő.
REGGEL az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudósításaival az összes lapokat megelőzi.

A Magyarországból a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznapi összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő tőzsdei tudósításokat stb. stb.

A Magyarország eddig is tanujelét adta, hogy férfias bátorsággal küzd az ország függetlenségéért és önállóságáért, és szembe száll minden korrupcióval és közéletünket minden visszaéléstől megtisztítani törekszik.

A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől, senkinek alárendelve nincs, s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben.

A Magyarország ezen törekvéseiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesül, s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödve áll jövőben is a közönség szolgálatára.

A „Magyarország” előfizetési ára:

Szerkesztőség: VIII. ker., Fhg Sándor-utca 2. sz.	Egész évre 14 frt — kr.	Kiadóhivatal: IV. ker., Rostély-utca 2. sz.
	Félévre 7 „ — „	
	Negyévre 3 „ 50 „	
	Egy hónapra 1 „ 20 „	

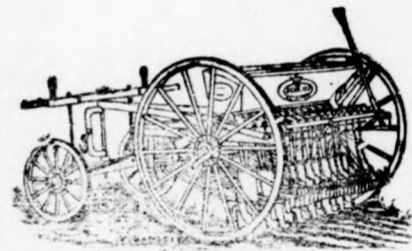
SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár
részvény-társaság
BUDAPESTEN

Gyár és irodák: VI. ker. külső vaczi-ut 29—35. Városi iroda és raktár: Podmaniczky-utca 14. Fiók-raktár: Kerepesi-ut 77. szám.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek.

számos első díjjal kitünt. SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,



mélyítő- és egytetemes aczél-ekék eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egy vasu ekék, talajmivelő-eszközök, valamint

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépek, Takarmánykészítő gépek, darálók, örlőmalmok és mindenféle gazdasági gépek. Eredeti amerikai kövekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszázó gépek szállító mező vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. jegyzékek ingyen és bérmentve.

1894. évi 1248. sz. Zabszállítási felhívás.

A körmőcezi m. kir. bányahivatalnál az 1894/95 évre ötszáz (500) hectoliter jó minőségű zab szükségeltetvén, felhívtnak a szállítási szándékozók, hogy 50 kros bélyeggel és egy kilogramm zabmútutvány-nal ellátott írásbeli ajánlataikat f. é. október hó 13-ka este 5 óráig ezen kir. bányahivatalnál nyújtsák be.

Kikötterik pedig erre nézve:

1. Hogy az ajánlott ár métermázsánként betűkkel és számokkal kitüntetve legyen és követeltetik, hogy a zab hectoliterenként 2—44 kg. súlylyal bírjon.

2. Óvadék fejében a felajánlott zabmennyiség értékének 5%-ja készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban az ajánlathoz csatolandó, mely óvadék, az ajánlat elfogadása esetében a szállítás kifogástalan teljesítése után vissza fog adni.

3. Határozottan kijelentették, hogy oly zab, mely nem bír a kikötött hectoliterenkénti súlylyal, vagy mely minőségére nézve az átvevő bizottság által bármilyen okból kifogásoltatnék, átvétetni nem fog.

4. Köteles vállalkozó az általa felajánlott zabmennyiséget legkésőbb november 10-ig saját költségén a városon kívül fekvő bányászati magtárba beszállítani.

5. Kikötterik még, hogy a körmőcezi kir. bányahivatal magának a jogot fentartja, hogy a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket tetszése szerint elfogadhassa és esetleg valamennyi ajánlatot visszautasíthasson.

6. A beérkezett ajánlatok fognak f. é. október hó 14-kén d. e. 10 órakor a bányahivatal tanácstermében felbontatni és tárgyalatni. Bővebb felvilágosítás a kir. bányahivatal irodájában a hivatalos órákban megszerezhető.

M. kir. bányahivatal.

Körmőcebányán, 1894. szeptember 21.

Legbiztosabb óvoszer a Kolerá hagymá z és egyéb fertőző betegségek ellen!
Tökéletes fertőtlenítés Teljesen szagtalan!

Önmük. tözegszőró-closettek.
Belföldi és külföldi szab. dalmak! Szobai árnyékszékék mindenféle t. t. szetős alakban. Ár nyékszék berendezések, kórházak, aktanyák, isk. iparvállalatok, szállodák stb. észére.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözegpor! Tözegalom! Mindenemü tözeggyártmány nagy raktára

Különlegesség:
emberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és elfuvarozási vállalatok szervezése.

Műtrágyagyártás, Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyítványokkal szívesen s elgáz az igazgatóság.

Magyar Tözeg és Műtrágya-ipari Részvényárs.
Igazgatóság: Budapest, IV. városrészter 9. Harisbazar.

BIZTOSÍTÁS.
Egy elsőrangú életbiztosító intézet tevékeny képviselőket keres, kiknek jelentékeny és tartós kereset biztosítva volna Állandó ügynökségek átvételére hajlandó ezégek kéretnek ajánlataikat a kellő referenciákkal ellátva

„Biztosítás”
jelige alatt beküldeni

ECKSTEIN BERNAT
hirdetési irodájába Budapesten.

Árverési hirdetmény

Alolirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezenel közhírré teszi hogy a lévai kir. járásbíróóság 1894. évi 3555 sz. végzése következtében Dr. Bató Henrik ügyvéd által képviselt Vértessi M. javára **Kiss Lajos** ellen 58 frt 55 kr s járuléka erejéig fogatosított ki-elégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 1917 frtra becsült szalma, lovak, ökrök, gazdasági eszközök stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lévai kir. jbiróság 3839/1894. sz. végzése folytán fenti töke-követelés erejéig Szódón leendő eszközzésére **1894. évi október hó 5.** napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Léván, 1894 szept. évi. hó 16. n.

Tonhaiser.
kir. jbirósági végrehajtó.

Önkéntes árverés.

Báró **Majthényi Sarolta** birtokán Hont-Varsányban, bérlet-megszűnés következtében alant következő **ingóságok f. 1894. évi október 3-án s következő napokon önkéntes árverés utján** készpénz fizetés mellett eladás alá kerülnek:

Lovak, ökrök, fajtehének, ekék, szekerek, boronák, kaparók, (extripator) gazdasági gépek, 6 lóerejű cséplőgép, malcm gőzerőre s minden más apróbb gazdasági eszközök és felszerelések, — valamint az összes őszi és tavaszi szalma, pelyva, nemkülönbön Léván özv. Balbachné szériujén lerakmányozott két kazal széna 80 szekérből.

Felsoroltak esetleg árverés mellőzésével is eladatnak. Hont-Varsány, 1894. szeptember 12.

Hochberger bérlő.

Felhívás előfizetésre!

A „PESTI NAPLÓ”

naponta kétszer megjelenő politikai napilapra
A „Pesti Napló” a legértelmesebb és legszebben kiállított napilap és emellett a legolcsóbb is.

Folyó évi okt. elsejétől kezdve a reggeli és esti lappal együtt — egyszerre küldve — évenként 14 forintért fizethetni elő.

A Pesti Napló regénytárczája a legvonzóbb az egész világon, a szerkesztőség magához váltotta őt esztendőre

Alphonse Daudet és Georges Ohnet valamennyi megírandó regényeinek kizárólagos fordítási jogát. Így novemberben kezd meg a közlését **Georges Ohnet** legújabb regényének, melynek czime:

Régi harag.

Októberben közli **André Theuriet** legújabb regényét, melyen a nagy francia elbeszélő most dolgozik és mely a **nizzai kozmopolita társasággal** foglalkozik. Január folyamán közli **Alphonse Daudet**-nak épp most készülő regényét, melynek tárgyát a világhírű költő a saját ifjúságából merítette. A Pesti Napló tárczarovatának rendes dolgozó társai lettek:

Camille Flammarion, Anatole France
Fergois Coppee, Emile Zola,
Jules Lemaitre, Catulle Mendès,
Francis de Sarcey, Marcel Prevost,
Armand Sylvestre, Paul Bourget

urakat, a francia irodalom nagynevű jelesit s ezenfelül a jövőre is felkeresik a **Pesti napló** tárczarovatát kitűnő dolgozataikkal a magyar irodalom legkiválóbb elbeszélőit.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

oly fényes meglepetés lesz, aminőt a világ semmiféle lapja sem nyújt olvasóinak. Csak annyit jelzünk előre, hogy az irodalmi és művészeti remek egész kincsesháza fog karácsonyra a **Pesti Napló** előfizetőinek asztalára kerülni.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Esti és reggeli lappal együtt egyszerre küldve a vidékre:	14 frt — kr. 7 frt — kr. 3 frt 50 kr. 1 frt 20 kr.	Naponként kétszer reggeli és esti kiadás külföldön a házhoz, vagy postán küldve Budapesten és vidéken:	18 frt — kr. 9 frt — kr. 4 frt 50 kr. 1 frt 60 kr.
Egészre évre	14 frt — kr.	Egész évre	18 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.	Fél évre	9 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.	Negyed évre	4 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt 20 kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.

A Pesti Napló kiadóhivatala.
Budapest, Ferenciek-tere, Bazárépület.